

УДК 81

Мацюк А. – ст. гр. КА – 31

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

АДАПТАЦІЯ ЗАПОЗИЧЕНИХ СЛІВ У СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ

Науковий керівник: Мацюк Г. Р.

Matsiuk A.

Ternopil Ivan Puluj National Technical University

ADAPTATION OF BORROWED WORDS IN THE MODERN UKRAINIAN LANGUAGE

Supervisor: Matsiuk H.

Ключові слова: запозичені слова, мова-реципієнт.

Keywords: borrowed words, recipient languages.

Лексична система кожної мови містить запозичені слова. Співвідношення запозичених та питомих слів у різних мовах неоднакове. В українській мові запозичення становлять приблизно 10 % її словникового складу.

Запозичені слова вступають у взаємодію із мовними одиницями мови-реципієнта, зазнаючи змін, що зумовлюються не зовнішніми, а внутрішніми факторами. Таким чином, у процесі запозичення відбувається взаємодія зовнішніх і внутрішніх фактів еволюції мови. Під впливом внутрішніх законів розвитку мови запозичені слова можуть входити до складу мови-реципієнта, залишатися на периферії чи бути відторгнутими від неї. Під впливом внутрішніх законів мови іншомовні слова можуть настільки органічно входити в мовну систему, що перестають сприйматися носіями мови як запозичені.

Запозичення в усталеній мовній системі мають кілька різних етапів адаптації: закріплення в мовній системі через освоєння фонетичного, граматичного, семантичного характеру; аналогії – запозичена одиниця зазнає впливу мовних одиниць мови-реципієнта й уподібнюється до них за аналогією.

Адаптація запозичених слів передбачає: 1) набуття іншомовним словом граматичних категорій, що відсутні в мові-джерелі, але наявні у мові-реципієнті; 2) надання слову притаманної мові-реципієнту словозміни й пристосування до її системи валентностей; 3) втрачання внутрішньої форми, тобто слова стають невмотивованими; 4) фонетичне оброблення слова для пристосування його до фонологічної системи запозичуючої мови.

За способом запозичення виокремлюють: а) прямі запозичення - слова, які перейшли безпосередньо з однієї мови до іншої; б) опосередковані запозичення - слова, які перейшли з однієї мови в іншу через посередництво іншої (інших) мов.

За характером запозичених слів розрізняють такі їх типи: а) лексичні запозичення – засвоєння слів у єдності їх форми і змісту; б) кальки – запозичення слів або фраз шляхом буквального, поморфемного їх перекладу; в) семантичні запозичення – розвиток нового значення у корінному слові під впливом іноземного; г) словотвірні запозичення – передавання певного значення за допомогою іншомовних морфем; г) зворотні запозичення – виявляються в тому, що слово потрапляє в іншу мову, а потім повертається назад уже в новій формі і з новим значенням.

Проте запозичати треба лише тоді, коли мова не має власного лексичного позначення для якогось поняття. Якщо є дві назви – українська й іншомовна, то перевагу слід надавати українській. Вона завжди зрозуміліша, милозвучніша, легше запам'ятовується. Наприклад, краще сказати вихідний, ніж уїкенд; образ, ніж імідж; нестача, ніж дефіцит.